

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

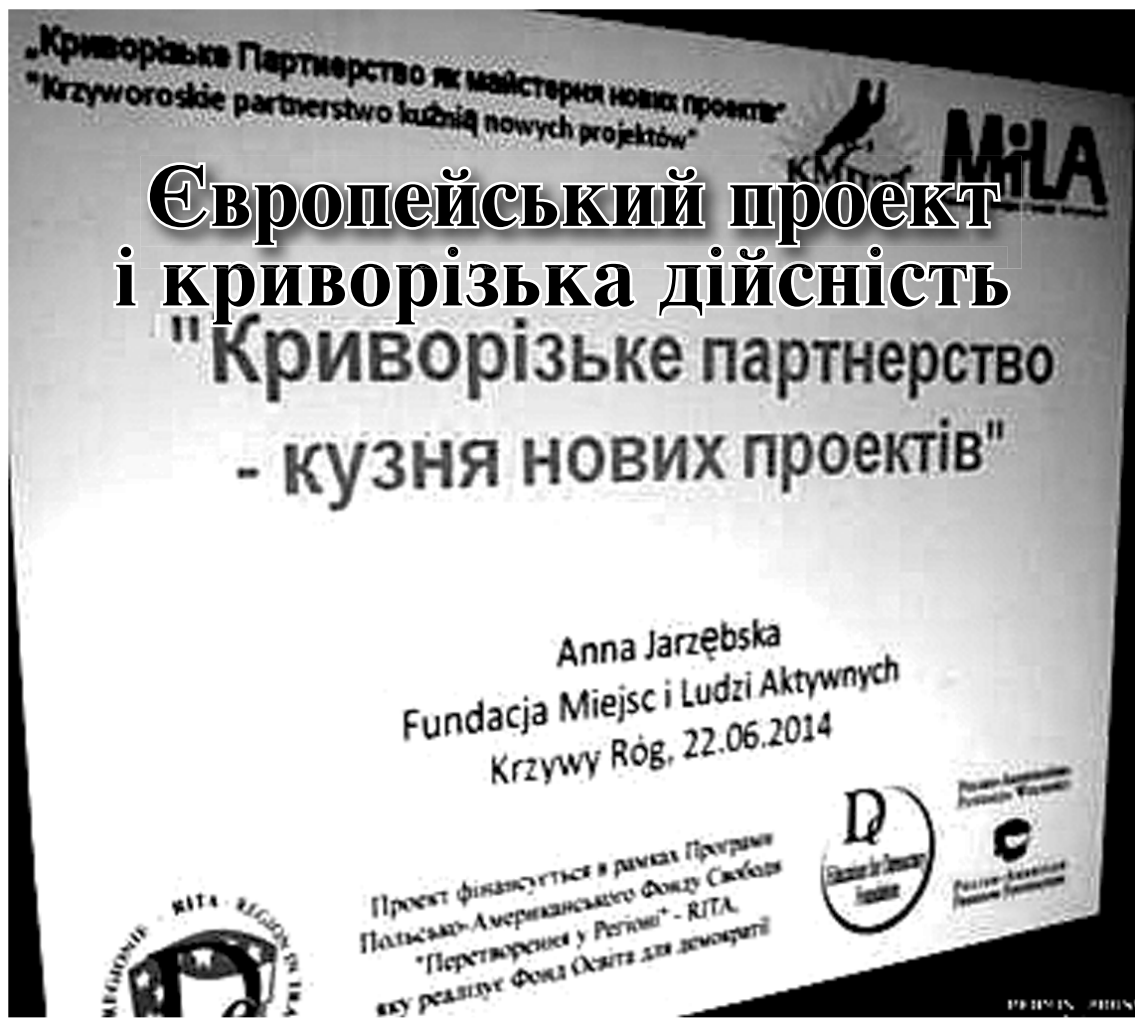
E-mail: kmpzt@ukr.net

Число 14 (58)
липень
2019 р.

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

Ми тут: <http://www.kmpzt.org.ua> На фейсбуці — у групі "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

Читайте на 3-й стор.

«Слуга народу» зможе сформувати однопартійну більшість — попередні дані ЦВК

Пропрезидентська партія «Слуга народу» зможе сформувати більшість у Верховній Раді дев'ятого скликання без залучення партій-партнерів. Такими є попередні результати виборів за партійними списками та в мажоритарних округах, які наводить зранку 22 липня сайт Центральної виборчої комісії.

Понад 120 місць «Слуга народу» матиме за результатами голосування за списки політичних партій. Ще понад 110 депутатів партія Зеленського проводить до парламенту в мажоритарних округах. Таким чином, «Слуга народу» матиме понад 230 місць у новій Верховній Раді, цього достатньо для одноосібного

формування керівних органів парламенту та призначення уряду.

Союзників пропрезидентська сила змушена буде шукати для ймовірних змін до Конституції. Для цього необхідна підтримка понад 300 депутатів парламенту.

Після підрахунку понад 46% протоколів партія «Слуга народу» має підтримку понад 42% учасників голосування, свідчать дані ЦВК.

21 липня в Україні відбулися дострокові парламентські вибори. На посади народних депутатів претендують майже шість тисяч кандидатів.

Сайт радіо «Свобода»,
22 липня 2019 року

ЧИТАЙТЕ В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

- ❖ ПРО проектування щодо захисту річки на європейському рівні та про криворізьку реальність;
- ❖ про Донецько-Криворізьку Республіку від журналіста, якого вже не стало...
- ❖ про те, як законодавці України не поспішають із захистом борців за державність України, а також — інша інформація

ВІД СЕРЦЯ

ЯЗИК ПРИ ВЛАДІ

(Байка-памфлет)

Язык у роті царствував давно,
Та що від того царства за зубами,
Коли вже навіть звукове кіно —
Вчорашній день, бо є такі програми,

Де тільки роботи, без Языка, —
Різноголосі королі свободи?
«Набридла, ох, набридла роль така!
Адже я — цар від Бога, від природи!..»

Спочатку ж було слово... не тюрма! —
Обурювався він. Та раптом з неба:
«На троні царювать? Питань — нема.
Але за все відповідати треба!..»

«Захочу — буде язикатих тьма.
Зроблю, як хочу сам!..» Та раптом з неба:
«Світ язикатих? Та питань — нема.
Але за все відповідати треба!..»

«Я хочу...» — знову за своє Язык.
Та щось як клацнуло! — і тихо стало.
Мов не було його: десь хутко зник,
Немов корова язиком злизала

Свобода слова в Україні — аж до неба!
Але за висоту відповідати треба...

ЗАПИТАННЯ НАД ЗАБРУДНЕНИМ ОЗЕРОМ

Віддзеркалене небо, блакитне, високе,
А за дзеркалом озера — нічка глибока.
Звідки небо високе, те озеро, ніч?
Скільки в дзеркало те зазірало облич?
Запитання і тиша... Хіба що пташині
Зрідка вигуки в небо мої Батьківщині...
Та й вона, Батьківщина, затято мовчить.
Чи, можливо, — уже не мовчить, а кричить,
Тільки серце не чує (моє та тих інших,
Що питали у неї над озером в тиші)?
Так, бо озеро те — не глибоке вже, ні!
Та і ми із питаннями вкупі — в багні...
Бо ми жменями брудом наповнили воду,
А питаєм про небо, про ніч, про природу...
Та багато про що... Замість того, щоб жити,
Батьківщину свою і у ній все любити.
Тож, можливо, колись у польоті зірок,
Крізь слова ще в дитинстві почутих казок,
Ми пізнаємо, хто ми насправді і де
Наше місце під небом і хто нас веде
У якесь майбуття, мов маленьких, дурненьких, —
Тих, що неньку вбивають тихенько, по жменьках?..

Іван Білохрест,
м. Кривий Ріг

СВІТЛЕ СЛОВО

СВІТЛЕ СЛОВО ВІД СЕРЦЯ

Уже за місяць відзначатимемо 28 річницю Незалежності України. Свято не обійдеться без натхненних привітань. Безперечно, палкі спічі міститимуть екскурси в історію — далеку і близьку. Очевидно, відповідно до ритуалу, пролунає заклик шанувати пам'ять усіх поколінь українців — мужніх патріотів, які в недавні й минулі часи боролися проти московського ворога за волю рідного народу й державну Самостійність Батьківщини. Хоча всі знають: до рівня звершень, патріотизму, хоробрості й відваги Великих Українців нинішні очільники ніколи не доростуть.

ОТОЖ, справжні патріоти, які все свідоме життя безкомпромісно боролися за святу Україну, мають вагомий підстави для великої недовіри до влади й сумнівів у щирості її слів, привітань і закликів. Проте не виключено, що, може, хоч із папірця прочитають імена декількох найвідоміших із них. У тому числі й тих відважних і незламних борців — наших сучасників, які, відстоюючи честь нації (на відміну від «зашібісів» і їхніх родичів), добровільно продовжували святу справу визволення України в шістдесяті-вісімдесяті роки 20-го століття. Й зазнали за свою активну патріотичну, просвітницьку і правозахисну діяльність жорстоких переслідувань від комуністичної влади. Багаторічна боротьба за волю Батьківщини і безперервні репресії (арешти, суди, концтабори, тюрми, карцери, психлікарні, фізичні й моральні приниження) підірвали

просвітницьке товариство «Меморіал» ім. Василя Стуса.

Упродовж багатьох років влада воліла не згадувати ні про революційні події, що призвели до проголошення Незалежності України, ні про їхніх активних учасників. Очевидно, через те, що колишні очільники держави (всі кравчуки й кучми та «іже з ними») — вихідці з комуністичних структур, в минулому вірні лакеї і прислужники Московії, запеклі вороги свободи і Самостійності нашої Батьківщини) повели державу політичним курсом, протилежним до того, за який боровся наш народ. Як згодом виявилось, той курс був помилковим, шкідливим, згубним, тому — злочинним. Оскільки не зміцнів, а ослабив молододу Україну, на багато років загальмувавши наш рух до мети — стати заможною державою, повноправним членом Європейських структур. Він призвів до суспільно-економічного

справедливо вважали нашу патріотичну діяльність політично й ідеологічно небезпечною для себе і для Кремля.

Але це ще не вся правда. На початку 2000-х були короткі періоди, коли у парламенті чисельно переважала проукраїнська більшість, а член НРУ навіть був керівником апарату ВР. Чому ж тоді нардепи-демократи не подбали про своїх побратимів, адже саме завдяки зусиллям рядових рухівців у 1989-му і в наступні роки вони ставали членами законодавчого органу? Невже забули про нас чи вважали неприциповим питання справедливості щодо тих, кому присягали в довічній любові? Ми впевнені: могли, але не хотіли! Через політичну примітивність, моральну ницість, душевну черствість і відсутність совісті тим особам були байдужі питання справедливості. Більшість із них через зазубленість і ненажерливість дбали передусім про власні матеріальні інтереси! Вони, нікого не соромлячись, хижуються «вмінням жити» і «досягненнями» завдяки незаконному збагаченню.

Крім того, суспільство добре знає: ніколи не бракувало нардепівських голосів для ухвалення нормативних актів щодо наділення самих себе великою кількістю різноманітних пільг. За власні пільги і привілеї (вони зберігаються за нардепами та іншими «державотворцями» навіть після закінчення владних по-

1991 року. Вічна Пам'ять і Слава Героям! Очевидно, з огляду на низку чинників, у тому числі й на вище зазначені обставини, 9 квітня 2015 р. парламент ухвалив Закон України № 314 «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті». Як випливає з преамбули документу, він спрямований на визнання всіх учасників боротьби за незалежність України у минулому столітті головними суб'єктами священної, безкомпромісної боротьби за відновлення державної незалежності Батьківщини - борців за незалежність України у ХХ столітті. Закон передбачає встановлення правового статусу борців за незалежність України у ХХ столітті, визнає права цієї категорії осіб на отримання державних та муніципальних соціальних гарантій. Документ також покликаний визначити державну політику щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у ХХ ст. і запровадити відповідальність за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у ХХ ст.

Уже стаття перша Закону надає правовий статус борців за незалежність України у ХХ столітті особам, які в минулому столітті брали участь у всіх без винятку формах політичної, збройної та іншої колективної чи індивідуальної боротьби за незалежність на-

й затвердити порядок створення всеукраїнського списку борців за волю України (очевидно, в розрізі областей); затвердити й виготовити посвідчення борця єдиного зразка; затвердити й виготовити нагрудний знак борця; передбачити, які органи (можливо, спеціальні комісії при обласних радах чи облдержадміністраціях за місцем проживання), на яких підставах видаватимуть борцям посвідчення й нагрудні знаки.

Таке злочинне недбалство призвело до того, що Закон упродовж п'яти років так і не «запрацював». Юридично він ніби є, але фактично через правову імпотентність, не діє. Отже його немає й нема. Через це десятки тисяч людей, які відіграли головну, вирішальну роль у відновленні Української державності (це - основна політична передумова надання правового статусу і вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті) досі не отримали від лайдацької влади гарантованого Законом правового статусу. Хоча він може передбачити надання цій категорії осіб певних прав, гарантій, пільг тощо — ніхто із нас їх не вимагає. Не отримали ми ні відповідних посвідчень, ні нагрудних знаків. Тому вважаємо, що історична справедливість, міжнародні правові акти і національне законодавство України брутально потоптані. Тисячі українців-учасників відновлення державності України,

Коли ж, нарешті, борці за державність України реально матимуть правовий статус?

здоров'я і вкоротили віку багатьом героям. На жаль, немало з них відійшли, не побачивши України такою, за яку боролися багато років, за волю і щасливу долю якої поклали життя. До слова: їхні нащадки продовжують святу справу дідів і батьків, вважаючи святотатством і непростимим злочином будь-які образи рідного народу і нашої Батьківщини, в тому числі з боку огидних «зашібісів».

Ледве чи хто з пихатих і нахабних очільників згадає про те, що у вікопомних подіях кінця 1980-х — початку 1990-х років (жоден із них не має до них ані найменшої причетності) брали участь десятки тисяч українців. Богу дякувати, нині ще живих і здорових. Ми боролися за Вільну Державу добровільно, безкорисливо, зі шляхетних, патріотичних, а не з корисливих, грубо-матеріальних мотивів. За покликано українських душ, ясною розуму й чистого сумління, не шкодуючи часу, ризикуючи власною свободою, здоров'ям, іноді й життям. Ніхто з нас не став пройдисвітом, спекулянтном, корупціонером, мільйонером, власником сотень гектарів землі й лісів, десятків квартир і будинків, палаців, віл, яхт, літаків.

Отже, не політики, навіть провідні й заслужені перед Батьківщиною діячі, що стали видатними історичними посталями, а звичайні українці були рушійною силою переможної національно-визвольної революції 1989-1991 рр. Згуртувався, об'єднував і спрямовував усіх нас на боротьбу за волю Народний рух України за перебудову — масова громадсько-політична організація. А також низка інших громадських формувань — співзасновників НРУ, що стали його колективними членами. Зокрема, Українська Гельсінська Спілка, Товариство Української мови ім. Тараса Шевченка, історико-

регресу, до соціального розшарування й моральної деградації. До появи класу олігархів, захоплення ними спочатку власності, а нині ще й влади, до зубожіння більшості українців і до революційних потрясінь.

Сусідня Польща, назавжди рішуче порвавши з комунізмом і Московією, швидко провела на початку 1990-х політичні, економічні й соціальні реформи. Тому за останні 25 років вдвічі збільшила свій економічний потенціал. Вона стала членом ЄС і НАТО. У декілька разів зріс життєвий рівень поляків. В Україні все відбувалося навпаки. З вини непатріотичної, некомпетентної влади, що стратегічно орієнтувалася на «братню» Московію, не була докорінно реформована жодна суспільна сфера. Економіка, різко обвалюючись майже 30 років тому, досі не відродилася. Нині вона у два рази слабша, ніж була на зорі Незалежності. Тому й відстаємо в чотири рази від поляків за рівнем ВВП на душу населення.

Жодне з попередніх скликань ВР не вважало за потрібне розглянути й ухвалити Закон, який мав визнати виняткові заслуги величезної кількості патріотів, політична боротьба яких 28 років тому увінчалася проголошенням державності Батьківщини, й надати всім її учасникам правовий статус борців за волю України. Депутати-демократи стверджували, що неодноразово подавали законопроекти відповідного змісту, але з вини керівників ВР вони не потрапляли навіть на розгляд до парламентських комітетів. Пояснювали це спротивом опонентів і тим, що для прийняття Закону не вистачить голосів нардепів. Адже комуністи та інші антидержавники на догоду Московії ніколи не проголосують за визнання заслуг членів Народного руху перед Батьківщиною. Вороги України

вноважень) завжди голосували дружно й одноставно всі — комуністи та антикомуністи. Аж бридко стає, коли читаєш документи з великим переліком пільг, наданих «слугам народу». Чомусь ми не бачили у виборчих програмах кандидатів у президенти жодної згадки про потребу скасування всіх пільг — як рудиментів — пережитків феодалізму й комунізму. В агітматеріалах партій і кандидатів у нардепи також не бачимо обіцянок очистити владоможців від бруду привілеїв. Отже всі прагнуть зберегти їх при нинішньому капіталізмі!

Активною участю в революції Гідності багато учасників подій 1989-1991 рр. продемонстрували щирий патріотизм, незламний бойовий дух і варту наслідування жертвості. Декотрі, молодші наші побратими добровільно брали активну участь у визвольній війні проти московського ворога на Донбасі. Чимало з них полягли в боях або дістали поранення. Своїми безсмертними подвигами вони підтвердили відданість ідеям Вільної Соборної Української Держави, яку виборили 24 серпня

шої Батьківщини (у складі органів української влади, всіх самостійницьких організацій, структур та формувань). До цих формувань серед багатьох інших належать, зокрема, Українська Гельсінська спілка (група) (УГС, УГГ) та Народний Рух України за перебудову (Народний Рух України) до 24 серпня 1991 року. А також інші організації, структури або формування, що існували протягом ХХ століття (до 24 серпня 1991 року) і метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України. Перелік таких організацій, структур та формувань має затвердити Кабінет Міністрів України (на жаль, Уряд досі не виконав цієї норми Закону). Отже наша мирна, ненасильницька боротьба була правомірною з погляду українського законодавства і норм міжнародного права.

Верховна Рада - свідомо, через недогляд або недбалство — не ухвалила постанову про порядок введення Закону в дію. Така постанова мала б доручити КМУ видати нормативний акт, що передбачає вчинення принаймні чотирьох дій: розробити

проголошеної Актом 24 серпня 1991 року, залишилися забути «народною» владою, без гарантованого Законом правового становища в суспільстві.

Нещодавно на 95-му році життя помер бориспільець Петро Ніженський, учасник бойових дій Другої світової, кавалер двох медалей «За відвагу» й ордена «Вітчизняної війни I ступеня», активний борець за державність України в період 1989-1991 років. Дізнавшись про ухвалення уже згаданого Закону, він часто запитував, коли отримає посвідчення й нагрудний знак борця за незалежність України у ХХ столітті. Для нього вони були б не менш дорогими, ніж бойові нагороди. Але, на жаль, уже ніколи не отримає. З вини високопоставлених чиновників. А скільки тисяч ширих і скромних українців, які завзято й наполегливо боролися за державність Батьківщини 30 років тому (багато-хто з них зазнав переслідувань, погроз, насильства з боку комуністичної влади), відійшли у засвіти за минулі 5 років, навіть не знаючи про існування Закону?!

Отже, добродії Парубій, Гройсман і особливо «гуманітарний» віце-прем'єре Кириленко, часу у вас залишилося дуже мало! Очевидно, скоро у нагрітих вами м'яких кріслах сидітимуть інші чиновники. Невже не відчуватимете сорому, докорів сумління, якщо новопризначені швидко й успішно завершать справи, якісно зробити яких упродовж п'яти років не спромоглися ви? Отже, не покривайте себе всенародною ганьбою! Ворушіться, поспішіть на завершення чиновницької кар'єри виконати свій патріотичний обов'язок і зробити хоч одне маленьке добро для героїчних українців!

**Анатолій КОВАЛЬЧУК,
м. Бориспіль**

Європейський проект і криворізька дійсність

У числі № 10 за травень поточного року «Промінь просвіти» наша кореспондентка Олена Маковій розповіла про проведення у Кривому Розі, уже вшосте, чергового Дня Європи. Для кращого пізнання різнобарв'я історичної та культурної спадщини країн Європейської Співдружності на території парку імені Богдана Хмельницького, де відбувалися святкові події, було виділено 7 зон, кожна з яких була присвячена якійсь із європейських країн. Був там і куточок Республіки Польща, з представниками активної громадськості якої кілька десятків криворізьців мають багаторічну практику творчої співпраці. Саме польські волонтери ініціювали створення Польсько-українського Партнерства «ВідріС», яке поставило собі за мету об'єднати зусилля небайдужих громадян для сприяння організації оптимального міського простору, поліпшенню екологічного стану довкілля та збереження культурної спадщини краю. Це був один із перших у місті громадських проектів європейського спрямування. Про досвід роботи над проектом і про непереборні перешкоди на шляху його втілення йтиметься в поданому матеріалі.

ВИБІР МІСЦЯ ДЛЯ ПАРКУ

Оскільки на пропозицію польської сторони Партнерства майбутня його діяльність мала бути спрямована на поліпшення стану ріки Саксагань, то спочатку про облаштування парку не йшлося. Але, згідно з проектом на 2013 рік, що був напрацьований під назвою «Промисловий спадок Кривого Рогу та ріка Саксагань - співробітництво-діалог-демократія», така необхідність виникла. Найбільш конкурентною щодо вибору місця стала пропозиція голови Громадського об'єднання «Соколовка» Валерія Подколзіна, який запропонував для організації парку ділянку на лівому березі Саксагані біля мосту між Зарічними мікрорайонами та 129 кварталом.

Високий берег Саксагані (точніше, КРЕСівського водосховища) зі скельними кручами й справді непогано підходив для облаштування зони відпочинку для жителів ближніх мікрорайонів. Тим більше, що місцевість уже давно використовувалася ними для відпочинку та пікніків, внаслідок чого у теплу пору року територія постійно була засмічена відходами, які періодично прибиралися волонтерами.

З приводу вибору місця у протокол Координаційної Ради Партнерства зазначено: «п. Подколзін виступив із змістовною презентацією, в якій навів приклади ініційованої ним діяльності громадськості, спрямованої на підтримку чистоти на пропонуваній для розгортання парку ділянці та висловив наміри щодо подальшої організації праці. Члени Координаційної Ради Партнерства одногослосно підтримали пропозицію п.Подколзіна...».

Уже 15.11.2013 р. голова Координаційної Ради Партнерства звернувся з листом до начальника управління благоустрою та житлової політики виконкому Криворізької міської ради О.В Катриченка, в якому зазначалося: «З метою благоустрою, здійснюваного силами громадськості, просимо

погодити розташування контейнерного майданчика для встановлення контейнера для збирання побутових відходів, розташування паркового облаштування (лавки, спортивні снаряди, стени), визначення місця для вигулу собак на території зелених насаджень на прилеглій території р. Саксагань в районі селища 5-го Зарічного. Просимо розглянути питання прийняття на баланс та подальшого обслуговування контейнерного майданчика (вивезення побутових відходів, що накопичуватимуться, очищення, утримання в справному стані, проведення дезінфекційної обробки)».

За участі польських спеціалістів на території майбутнього парку було проведено навчання методом PPS (Project or Public Spaces), проведено опитування жителів навколишніх мікрорайонів про те, яким вони бачать місце для відпочинку на березі річки.

«ЕПОПЕЯ» З ПРОЕКТОМ

Для вибору варіанту проекту планувалося оголосити конкурс серед жителів міста на кращій соціальний проект з облаштування місця для відпочинку (парку) на березі Саксагані.

Було створено положення про конкурс, де були детально розписані принципи конкурсу, умови участі у ньому, авторські права тощо. На жаль, на підготовку проекту було відведено мало часу - всього 10 днів. Зрозуміло, що вкласти в такий строк, при тому інертному стані жителів Кривого Рогу взагалі та жителів «Зарічного» зокрема, шансів не було. Члени Партнерства теж виявилися не на висоті. Виявилось, що поданий на конкурс проект, був єдиним. Вибирати було ні з чого, але ситуація була врятована. Далі цей проект треба було реалізувати.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ

Головною дійовою особою в реалізації проекту мав стати аніматор, яким був затверджений п.Подколзін. По суті, аніматор – це той же виконроб і мав би ту роботу виконувати, але п. Подколзін активні дії розпочав лише після чергової зустрічі з польськими колегами по Партнерству. Він мав дещо інший план облаштування, ніж той, який був запропонований у проекті. Тож реалізація останнього проходила у спосіб «перетягування канату» між аніматором та секретаріатом Партнерства, яке мало контролювати видатки на придбання товарів та матеріалів для виконання проекту. На кошти проекту був придбаний необхідний інвентар, 2 біотуалети, баки для сміття та будівельні матеріали. Як відомо, громадські проекти здійснюються не на комерційній основі, і кожен учасник проекту вносить свій посильний внесок безоплатно. За згодою Подколзіна, всі виготовлені та придбані вироби до розміщення їх на території парку були розміщені у гаражі п. Подколзіна, будинок якого знаходиться за два кроки від парку.

ПОГОДЖЕННЯ

Почалися перипетії з погодженням в різних органах міської влади розміщення елементів облаштування парку.

Ніяких претензій до самого проекту не було. Ніхто нічого прямо не забороняв, всі рекомендували проводити

роботи відповідно до нормативних документів – від Постанови Кабінету Міністрів до Правил благоустрою, затверджених Криворізькою міськрадою. Виконком Покровської (тоді -Жовтневої) райради не заперечував проти прибирання сміття, а все інше пропонував погодити з управлінням містобудування і архітектури. Архітектурно-містобудівна рада запропонувала: «Розробити проектну документацію у суб'єкта господарювання, який має відповідну ліцензію...» та рекомендувала «погодити пропозиції по благоустрою прилеглої території р.Саксагань з управлінням благоустрою та житлової політики, управлінням екології виконкому Криворізької міської ради

почасті скинуті вандалами у воду, а більша частина їх була банально розкрадена. Пізніше спіяли і вкрали турніки. Крім матеріалів, використаних на благоустрій, Партнерством був придбаний комплект інструментів, куди входили мотопила, мотокоса, тачка, лопати, сокири, тощо, всього на суму більш, ніж 4 тисячі гривень. Інструмент зберігався там-таки у гаражі п. Подколзіна, тобто неподалік від того місця, де мав би використовуватися. Але насправді командою аніматора інструмент використовувався хіба що під час візитів на територію благоустрою польських колег і членів Партнерства для демонстрації бурхливої діяльності. Територія щорічно заростає розкішним

та виконкомом Жовтневої районної у місті ради». У свою чергу, управління благоустрою та житлової політики, не заперечуючи проти прибирання сміття, порадило роботи з благоустрою виконувати з урахуванням вищезгаданих Правил благоустрою. Жодних пропозицій підтримки для подолання бюрократичних перешкод від органів влади ми не почули.

Особливо проблемним питанням було питання розміщення на території туалетів та контейнерів для сміття. Крім труднощів з погодженням їх розміщення, представники влади ставили умову, щоб Партнерство мало нести витрати з обслуговування цих об'єктів. Оскільки проти встановлення лавок ніхто не заперечував, члени Партнерства розмістили їх на території в кількості 30 штук. На обраній ділянці також були встановлені турнік та шведська стінка.

До зусиль Партнерства по узгодженню реалізації проекту підключилися й польські колеги, направивши листа голові Жовтневої райради В.В. Коритнику. Нарешті, 24 грудня 2013 року Партнерство одержало телефонограму з Жовтневого райвиконкомом за підписом заступника голови райради з питань діяльності виконавчих органів ради О.Г. Швеця, в якій, для участі у спільному засіданні з розгляду питання узгодження проекту благоустрою, пропонувався направити компетентного представника.

Автори цієї статті мали честь брати участь у запропонованій нараді. Знову ж таки, все було ніби до ладу. Олександр Георгійович Швець прийняв нас добре, поскаржився на бюрократизованість дозвільних процедур і пообіцяв у міськвиконкомі справу владнати і нам повідомити. З тим ми і пішли. Потім наступив тривожний 2014-й, трагічні події січня і лютого. Ніякої звістки від п. Швеця більше не надходило. А невдовзі в міській пресі промайнуло повідомлення, нібито його затримали при отриманні хабаря від підприємця...

...І РЕЗУЛЬТАТИ

А тим часом, протягом зимово-весняного періоду наші лавки були

різнотрав'ям, яке восени спалахує від найменшої іскри. І палало не раз протягом останніх років, оскільки жодного разу те різнотрав'я не було викошене придбаною мотокосою.

У жовтні 2016 року аніматор проекту п. Подколзін поставив вимогу звільнити його гараж від придбаного Партнерством майна. Оскільки установка туалетів та контейнерів для сміття не була погоджена владою, Партнерство прийняло рішення пристосувати їх для потреб іншого проекту, що здійснюється на території геологічної пам'ятки природи загальнодержавного значення «Скелі МОДР'у». Однак повертати інструмент п.Подколзін відмовився, залишаючи його собі як плату за використання його гаража для зберігання майна та матеріалів, призначених для виконання проекту. Оскільки ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» виконувала, та й зараз виконує, функцію секретаріату Партнерства, то й все придбане майно перебуває на балансі організації, але згаданий інструмент, таким чином, виявився вилученим в незаконне володіння згаданою приватною особою.

Міська влада так і не спромоглася, на відміну від депутатських майданчиків і скверів, погодити місце розташування паркового устаткування громадського проекту та підтримати його функціонування. У підсумку виконання проекту було заблоковане.

Однак учасники Партнерства «ВідріС» від своєї мети підтримки громадської активності не відмовилися і в подальшому зосередилися на проведенні громадського моніторингу стану збереження заповідних об'єктів у басейні ріки Саксагань.

**Володимир НАЛУЖНИЙ,
Микола КОРОБКО,
м. Кривий Ріг**

На світлинах: (на 1-й сторінці) – плакат Партнерства і під час підписання співпраці; (на 3-й сторінці) все, що залишилося від паркового устаткування та загальний вигляд території.

Фото Володимира НАЛУЖНОГО.

04/07/2019

18 липня перестало битися серце Володимира ДУМАНСЬКОГО – журналіста, письменника, фотографа, історика, краєзнавця... і просто дуже сердечної людини... У його щирості було щось довірливо-дитяче, і в той же час він міг бачити великі речі в буденних деталях життя, і завжди цим запалював. Попрощати з ним прийшли близько ста його знайомих і друзів.

У цій статті-некролозі немає можливості навести багато деталей життя і творчості Володимира. Він народився 7 липня 1962 року в Кривому Розі. Його батьки – Кудінова Ольга Тихонівна вчитель математики, батько – Тадеуш Думанський – працював на підприємствах Кривого Рогу. Навчався Володимир у 12-ій школі Центрально-Міського району, що на Карачунах. У перших класах школи Володимир захворів хворобою хребта, яка прогресувала і на все життя залишила його інвалідом. Після закінчення школи працював слюсарем, а потім штамповщиком на Криворізькому турбінному заводі «Восход», який випускав газотурбінні установки для газотранспортних магістралей.

З Володею я познайомився орієнтовно навесні 1988 року, коли в Україні

Спогади про друга

національно-демократичні процеси йшли на повну потужність. В ті часи він брав участь у зборах Товариства української мови.

На початку 90-х він почав працювати спочатку помічником адвоката Сергія Якименка, а потім його прийняли на роботу в газету «Відомості Кривбаса». Газета в той час виходила, в основному, російською мовою. Але були матеріали й українською. В 1993 і 1994 роках я вступив у криворізький осередок Демократичної партії України, який тоді очолював Іван Найдено. Добре пам'ятаю, як ми з Володею в 1994 році їздили до Дніпропетровська на зустріч із головою партії Володимиром Яворівським. Це були буремні часи, коли вибори до Верховної Ради України, політичні розклади в Раді й економічні проблеми в Україні ще намагались вирішувати в пострадянському ключі, не спираючись на ринкові відносини, так як економіка України ще не вирвалася із пострадянського простору, а з Російською Федерацією залишалась велика економічна співпраця.

На початку 90-х він кожного літа на початку серпня їздив до Капулівки на могилу кошового отамана Івана Сірка, де збиралось багато національно свідомих сил не тільки з Дніпропетровської області, а й з усієї України.

Запам'яталося, як восени 1994 року ми з Володимиром брали участь у Всеукраїнських Сковородинських читаннях з нагоди 200-річчя з дня смерті мислителя, які відбувались в Криворізькому педагогічному університеті. Пам'ятаю, як ми разом були на доповіді докторів філософії Ігоря і Ади Бичко, в роботі яких досліджувались питання української ментальності, яке було одним із ключових у формуванні громадянської думки України.

З 1995 року Володимир Думанський поминав декілька місць роботи. Коли його звільнили з газети, він перейшов у «Кривбасвибхупром». Проте знаковою подією було те, що він в кінці 90-х закінчив заочно

історичний факультет Донецького університету, і нова освіта радикально вплинула на його творчі устремління. В цей час наші з ним шляхи перетинались на деяких зібраннях літераторів і демократичної інтелігенції нашого міста. З 1996 по 2001 рік я працював на приватній фірмі, а з 2001 року займався підприємницькою діяльністю – за профілем – туризм і краєзнавство.

Переїзд на початку 2000-х родини Володимира з комунальної квартири ближче до землі в приватний будинок мав на меті мати певну продуктову підтримку з вирощеної городини. В Україні це зрозуміли багато людей у стрімкі 90-і, і вони обзавелися городями і дачами, бо праця на землі корисна у багатьох відношеннях.

З 2006 року, коли я став членом Криворізького міського осередку Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка і членом редколегії газети «Промінь Просвіти», Володимир інколи друкувався в газеті і брав участь у багатьох громадсько-політичних заходах, а також – у виставках, які він організовував, орієнтуючись на своє нове захоплення: фотографію. У 2007 – 2017 роках я часто зустрічався з ним із питань як публікації його творів у газетах, так і з організації фотовиставок. В 2013 – 2015 роках Володимир став учасником Партнерства «ВідріС» з відродження річки Саксагань, так як він був членом одного з польських товариств, і це був спільний українсько-польський громадський проєкт. Він почав досліджувати тему про життя і участь польської інтелігенції в становленні видобутку залізних руд на Криворіжжі в кінці XIX – на початку XX століття. Володимир зібрав дуже багато фактів, що стосувались біографій вихідців із польських родин, які проживали в ті часи в місті Кривому Розі. Його статтю про польську актрису Хелену Маковську надрукувала газета «Дзеркало тижня». Пан Ежи Даровський із Кракова, який є одним із співзасновників Партнерства «ВідріС», цінував його історичні розвідки.

Величезні можливості, які дали в останні роки інтернет і соціальні мережі, проявили в ньому талант комунікатора і блогера. Важка травма, яку він отримав у листопаді 2017 року (перелом ноги) сильно вдарила по його здоров'ю. Але, завдячуючи тим же соціальним мережам, він отримував велику психологічну підтримку. І те, що зараз, у липні 2019 року, на його смерть відгукнулись відомі люди з багатьох кутків України і навіть Європи, доводить, що в ці роки він показав у соціальних мережах своє неординарне мислення історика і журналіста.

Спадає на думку таке порівняння. В Японії в декоративному садівництві є дерева дуже погнуті, але в них вбачають особливу красу... Часто-густо і в житті так з людьми. Чомусь у парникових умовах виростають діти, які, стаючи дорослими, не пристосовані до непростих умов життя. Володимир же долав життєві труднощі з величезним терпінням і наполегливістю.

На панахиді з рідними і друзями отець Олександр (Агарков) звернув увагу на те, що: «Пану Володимирі була притаманна велика відкритість і мужність... І він був, певною мірою, зразком для всіх, бо, якщо вже така людина може долати в житті перешкоди, то нащо нам жалітися, здоровим...».

Більше ста друзів відгукнулись на його смерть на Фейсбуці. Ось лише один із коментарів:

Ала Лазарева (кореспондентка газети «Тижень» у Парижі):

«Щирі співчуття родині... Знала пана Володимира лише заочно, проте ми часто обмінювались коментарями та роздумами... Дуже світла, добра й тонка людина. Неймовірно шкода...».

Світла пам'ять людині, яка щиро вірила в силу СЛОВА і ТВОРЧОСТІ, була завжди націлена на історичний, літературний чи фотографічний пошук! Світла пам'ять українцю – милістю Божою!

Олександр ЧИЖИКОВ,
м. Кривий Ріг, 20 липня
На світліни: Володимир ДУМАНСЬКИЙ.

Дітище "полум'яного революціонера" Артема До 90-річчя Донецько-Криворізької радянської республіки

Часом здається, що більшість наших «слуг народу», котрі ніяк не можуть поділити владу у Верховній Раді, абсолютно не знають історії України. А варто було б знати, бодай у рамках шкільної програми. Поцікавилися б, а чим пов'язаний наш край із Донецько-Криворізькою радянською республікою? 90 років тому її організував «полум'яний революціонер» Артем із товаришами по партії, які теж бавилися в сепаратизм.

От і минулої суботи, 1 березня, у Северодонецьку відбувся II з'їзд духовних нащадків ДКРР, на якому лунали добре завчені заклики проти НАТО та «дискримінації» російської мови. Гість з Москви, «вічний революціонер» шовіністичної закваски пан Затулін, взагалі дозволив собі образливі висловлювання на адресу чинного президента України за мовчазної згоди делегатів...

А починалося все в буремному 1918-му, коли, фактично на противагу Українській Народній Республіці, проголошеній IV Універсалом Центральної Ради, на пропозицію Леніна, було створено Донецько-Криворізьку республіку зі столицею в Харкові. Вождем ДКРР став Ф.Сергєєв (Артем) «професійний революціонер, радянський і партійний діяч». Ім'я цього «учня і соратника В.Леніна» для наших регіонів узагалі вважається культовим. Немає міста, де б не було вулиць, площ чи проспектів, названих на честь Артема, я вже не кажу про перейменовані міста, селища та інші населені пункти, які колись носили його ім'я. Федір Андрійович Сергєєв народився 1883 року в сім'ї поміщика в Курській губернії. Закінчив Катеринославське реальне училище. Потім навчався у Вищому технічному училищі, «звідки був виключений за революційну діяльність» (УРЕ). У двадцять років уже став більшовиком. Заснував низку організацій та утворив кілька груп у Донбасі, Харкові, Миколаєві, Єлисаветграді, на Катеринославщині. З літа 1906 року керував більшовиками на Уралі і в Пермському краї, замінивши Якова Свердлов. «Був на засланнях та в еміграції (у Франції — 1902—1903, Китаї — 1910—1911,

Австралії — 1911—1917, де вів революційну діяльність» (УРЕ).

Перебуваючи майже сім років в Австралії, де не було жодних революційних потрясінь, устиг не тільки одружитися з англійською баронесою, а й заснувати Соціалістичну партію Австралії. Та, видно, занудьгував, і після Лютневої революції повернувся до Росії. У липні 1917 року уже секретарював в обласному комітеті Донецько-Криворізького басейну в Харкові, а невдовзі став делегатом VI з'їзду РСДРП(б). Поділяв великодержавницькі погляди більшовиків. Як і товариші по партії, не визнавав права українського народу на незалежність і протестував проти III Універсалу Центральної Ради.

На пленумі Донецько-Криворізького обласного Рад робітничих та солдатських депутатів Артем разом з іншими промовцями порушив питання про відокремлення великих промислових центрів від України. Коли обирали делегатів на Всеукраїнські установчі збори, Артем говорив, що делегати Донецького басейну повинні об'єднатися, утворити незалежну від Києва самовладну область і домагатися для неї всієї повноти влади. Від самого початку одним з мотивів відокремлення Донецько-Криворізького басейну було намагання місцевих більшовиків відмежуватися від Центральної Ради, не допустити її впливу на русифіковане населення регіону. Як впливає з резолюції, запропонованої Артемом, він виступав за те, щоб залишити всю Україну в складі Російської Федерації, а в разі відокремлення України від Росії створити незалежний від Києва обласний комітет Донкривбасу.

25 грудня 1917 року більшовики на своєму з'їзді в Харкові проголосили Українську Радянську Республіку. У створеному уряді Артему дісталася посада народного секретаря (міністра) промисловості і торгівлі, проте його це не задовольнило. Він подався до Петрограда, де 18 січня 1918 року був прийнятий головою Раднаркому Радянської Росії В.Леніним. Бесіда стосувалася «побудови Української Радянської Республіки». Такі поїздки до «вож-

дзя» практикували й інші українські більшовики. Згодом відбулася ще одна бесіда, яка стосувалася «предположения некоторых товарищей об образовании Донецко-Криворожской советской республики». Ця пропозиція ішла врозріз із резолюцією I Всеукраїнського з'їзду Рад про єдність Донбасу і України загалом, але це мало турбувало співрозмовників.

9—11 лютого в Харкові в готелі «Метрополь» проходив IV обласний з'їзд Рад робітничих депутатів Донецько-Криворізького басейну, на якому більшовик С.Васильченко доповів про створення Донецько-Криворізької республіки. Він говорив, що в міру зміцнення радянської влади на місцях Російська Федеративна Республіка будуватиметься не за національними ознаками, а за економічними особливостями регіонів. Оскільки Донецький і Криворізький басейни є одиницями самодостатніми, вони можуть і повинні виділитися в окрему республіку. С.Васильченко підтримали Артем, М.Жаков, Б.Магідов, і М.Рухімович. Артем теж виступив проти того, щоб залишати Донецько-Криворізький басейн у складі України. Він вважав це несправедливим, оскільки, на його думку, регіон повинен допомагати не тільки Києву, а й Південному Сходу (Росії). На велике значення Донкривбасу для Півночі і Дону вказував і М.Жаков, а В.Межлаук сказав, що зв'язок Донбасу з Пітером через Київ — це зайва тяганина. Ніхто навіть не обмовився, що ДКРР треба створити, аби не допустити окупації обох басейнів німцями та їхніми союзниками, з якими в Брест-Литовську вела переговори Центральної Рада...

Володимир ДУМАНСЬКИЙ,
газета «Дзеркало тижня», випуск №9,
7-14 березня 2008 року.

(У скороченому вигляді. ПОВНІСТЮ читати за посиланням: https://dt.ua/SOCIETY/ditische_polumyanogo_revolyutsionera_artema_do_90-richchya_donetsko-krivorizkoyi_radyanskoyi_respub.html)

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник—ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 2162 — 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг,
вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць. Комп'ютерна верстка Л. Верьовки.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газету друкує офсетним способом КП «Криворізька друкарня» Криворізької міської ради 50050, м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28, тел. 90-63-35.
Обсяг—1 друкований аркуш.
Наклад—1000 примірників.
Замовлення № 1119.